

NIONDE
ÅRG.
No 11

Prenumerationspris:
Helt år Emk. 225:—
Halvt „ „ 125:—
I utlandet:
Helt år Emk. 350:—
Halvt „ „ 200:—

UTKOMMER
ALLA ONSDAGAR
Redaktion:
Svenska Folkförbundet
Redaktör: N. Blees
Reval, Riddaregatan 3.

Annonspris
enligt överenskom-
melse.
För längre annonse-
ring beviljas rabatt.

18 mars
1926

Rösten från Ösel.

Det kändes riktigt upplyftande att höra en kraftig svensk stämma från denna "svenskhetsens kyrkogård," som Ösel blivit kallad. Märket R. T-n i Kustbon nr. 9 förtjänar ett tack därför. Fast R. T-n inte är infödd Öselbo skulle man — i svenskhetsens intresse — vara frestad att önska att han förblir bofast på ön och återupprättar en duktig svensk stam där. Ty jag kan bekräfta, att han är en praktiskt duglig man och tror mig veta, att han förskaffat en del av sina meriter från vistelse i Sverige.

Emellertid har det tydligen gått något framåt sedan R. T-n sist gästade hemmets bygd, Nuckö. Ty där finnes nu ett mejeri och ytterligare ett sådant skall starta. Mjolkproduktion och intresse för husdjurskötsel är i stadigt stigande. Rotfrukter och oljekakor användas nu rätt allmänt och i ej obetydliga kvantiteter. Birkasskolan väntar att snart erhålla en renrasig ayreshiretjur. Ren Yorkshire fargalt finnes redan där.

Så måste jag nämna, att Ormsö har två och snart får en tredje tjuvförening. Kontrollförening ävensom mejeri planeras och torde inom kort komma till stånd där. De duktiga Ormsöborna förtjäna även ett erkännande för sin kooperativa handelsförening, sin uppsättning av motorer, tröskverk och allehanda modernare åkerbruksredskap ävensom för de nya ladugårdar, som uppförts under sista

åren (men för all del Ormsö-bor: skaffa cementerat golv och särskild gödselstad med tät botten, annars blir ni åter snart efter esterna!)

Ja, detta har sagts till försvar för Aibo-svenskarna. De må ej göras sämre än de äro fast det sannerligen än är fattigt och efterblivet bland dem. För mycket av vad som vunnits av förbättringar ha de väl esterna att tacka för, men rättvisligen torde S. O. V., de svenska skolorna och desas lärare (inberäknat folkhögskolans) böra ges något litet av äran för framåtskridandet.

Säkert är att det går framåt. Har det varit sant det gamla talet, att Aibo-svenskarna nyss voro 50 år eller mera efter sin tid (jag anser, att de nu ej äro så långt efter) — då må väl ingen begära, att utvecklingen här med en gång skall lyftas en generation framåt. Sådant är ej annorstädes möjligt — annat än i "idemänniskors och fantasters" drömmar. Av i de er torde vi fö. ej ha för mycket. Det behöves säkerligen både ideernas och handlingens män i Aiboland. Och materiell kultur skall gå framåt jämsides med andlig odling. Detta kommer här som annorstädes att ske stegvis. Men det får ej förglömmas, att stillestånd ej heller råder där vi söka våra förebilder i kulturell utveckling. Skall Aibolands-svenskarna hinna fatt fränderna — föregångarna i väster — får takten ej vara för långsam.

För höjning av välståndet fordras att jordbruksnäringen och dess möjligheter bättre tillgodoses. Här har R. T-n alldeles rätt. Sant är också, att här skulle vara plats för och behov av skickliga hantverkare. Så t. ex. synes mig Nuckö behöva vagnmakare, grovsmeder och sadelmakare, som var för sig kunde driva respektive yrke som näringskälla och därigenom befria jordbruksbefolkningen från en del arbeten, som de dock inte kunna utföra så snabbt eller väl som fackkunniga yrkesmän. Och därmed skulle de elegantliga jordbruksarbetena bättre medhinnas i rätt tid — Tänk på saken hantverksintresserade pojkar! Utbildning torde väl kunna ordnas. Beträffande vissa andra hantverkare, t. ex. finsnickare och skräddare, ha vi ingen anledning att klaga. I Höbring och Bergsby ha vi fullt ut lika skickliga skräddare och finsnickare som någon plats kan uppvisa. Men det är yrkesmän och hantverkare som mera kan tillgodose jordbrukets behov som vi behöva.

Till sist bör erinras om, att det är främst de unga, som skola bibringas jordbruksintresse och kunskaper om jordbrukets rationellare bedrivande. De kunna då gå till sitt kall med förhoppningar och målmedvetenhet. Att de gamla ej kunna lätt "omformas" botyder kanske ej så mycket, blott, ungdomen fås med i uppbygggnadsarbetat, arbetet för for-

mandet av ett lyckligare Aiboland. Under mina färder i Svenskbygden har jag erfarit, att Birkas folkhög och lantbruksskola i detta avseende ej arbetat förgäves de gångna 5 åren. Men mycket återstår innan Svensk-ungdomen allmänt vunnit odling, lyftning och fostrats till goda jordbrukare, goda medborgare och goda svenskar. Måtte i det arbetet estlands- och rikssvenskar alljämt mötas i förtroendefull samverkan!

Casanier.

Från utkiken.

Är det sant och visst, att al-las vår Kustbo blivit kär och välkommen i allt flera svenska hem — den må nu ibland komma med även mindre roliga nyheter — så står dock även det fast, att den skulle vunnit ändå flera vänner såväl här hemma som längre bort, om flera ortsnheter ingingo i densamma. Är det illa ställt med skrivklådan i stora Nuckö socken, på Odinsholm, Rågöarne, Vichterpal, Kor-kis, Nargö och nere i Rigaviken, att inte livstecken kunde inflyta lite oftare från de olika bygder-na? Man tycker, det icke finns något att skriva om. Å, alltid finns det något ändå. Odinsholm t. ex. om sina is- och sjö-förhållanden, Runö om sitt isolerade läge o. s. v. o. s. v i oändlighet. Tänk så roligt när vi råkas på vår egen tidnings spal-ter! Om det också bara med några korta rader.

Nr. nr. 8 och 9 kommo med riktiga överraskningar i den vägen; det förra numret med brev ända från Gammal-Svenskby, stamfränderna nere vid Svata ha-vet nästan, det andra med "Brev från Ösel". Är det inte storsätligt att Kustbon hittar väg till avlägsna svenskgrupper och enskilda svenskar, och på så sätt sammanknyter oss till en stor familj?

Gammal-Svenskby, ja! år 1781 lämnade de våra bygder, alltså för 144 år sedan, och nu komma de igen i vår krets genom Kustbon! Hade de då fått stanna kvar på Dagö, hade denna ö nu varit svenskhetens starkaste ankarfäste denna sidan Östersjön. Ensam från Röiks bortdrevs 1200 själar, ett 40-tal år senare 300 personer från Kertell (sven-

ska namnet Kärrdal). Och ändå stannade hela svenska kyrkoby-n kvar på Dagö. Denna Rootsi küla har ännu nådens år 1926 en gård Mickas gården — med svenskan som hemspråk.

Alltnog, det var så hjärtans kärt få denna hälsning från dessa våra så avlägsna bröder nere i Syd-Ryssland. Det kändes nära på, som om en förlorad son återkommit till fadershuset — efter nära 150 års bortvaro. Därför, om det ej vore alltför kostsamt, så sänd oss då och då några rader i Kustbon — om Eder tillvaro därnere. Gör det, är Ni hjärtans snälla.

Och du, gamle käre vän på Ösel, kom igen lite oftare med sådana där stormbyar! Skadar ej, om det svider lite i våra skinn, det svider i alla fall gott. Att du kan vara lite orättvis, skyller vi på din långa bortvaro från våra krigsskådeplatser. Ja, låt höra av dig — återkom med småplock från det arbetsfält, som fångat ditt intresse — jordbukets! Du, just du, ska göra't, skriva småbitarna för "Lantmannens spalt", du rekommenderat. Men skäll för all del ej för mycket på våra "idealister", då får du på pälsen, såvida du ej fått det redan. Vårt Birkas t. ex. har förmågor, som behärska icke bara pennan utan också kunna spotta i nävarna och taga karlatag, där så behöves. Så akta dig! oah välkommen igen!

Farbror Svenske.

Wormsö.

Härvarande avd. av S. O. V. kunde söndagen den 7 mars igen anordna allmänt möte i Hullo folkskola. Konsulent Emil Adalberth, Birkas, hade nämligen gjort oss ett oväntat besök i avsikt att hålla föredrag härstädes, och vem var då gladare än S. O. V: iterna som finga en kraftig uppryckning i fråga om vad som hörer till ladugårdsbesättningen förädling och lämpligare utfor-dring samt härav förhöjd mjölkproduktion. Föredraget åhördes med spännt intresse, och detta till trots att en del siffror om foderen heter och andra konstigheter kunde vara rätt så "svärsmälta".

Frågan om eget mejeri kom kanske även det ett steg närma-

re sin lösning i det man trodde sig kunna få tillsammans bortåt ett 500-tal stop mjölk per dag. Att få ett andelsmejeri till stånd vore dock förenat med större svårigheter. Det vore nog lämpligast följa exemplen från Birkas och Sutlep i Nuckö socken, där enskilt företag startat mejerier och bönderna utan omkostnader få avleverera sin mjölk för 12—16 mk. stopet.

Konsulent Adalberth uppläste så en humoristisk berättelse om en rar kossa "Stjärna", varpå följde "frågor och svar". Även kör och blandad sång bidrog till att utfylla programmet. Tack, herr Adalberth, för allt! Välkommen igen!

Förberedande arbeten för riksdagsvalen. Överallt göres redan livlig propaganda för riksdagsvalen. Sammanträden hållas i kommunalhus, föreningshus och skollokaler. Namnlistorna, som till antalet denna gång äro mindre än under de föregående valen, ha redan inlämnats till huvudvalkommissionen.

Ersättningslagen, som så mycket skrivits om, kommer att publiceras och träda i kraft. Socialisterna i riksdagen samlade underskrifter för att förhindra lagens publicering, men då de icke kunde samla det erfoderliga antalet underskrifter, nämligen 34, utan endast 31, så uppnådde de naturligtvis icke målet.

Frankrike har fått ny regering återigen med Briand i spetsen, men påstås regeringen icke bli långlivad. Briands chefskap är nödvändigt för att han skall kunna deltaga i Folkförbundssammanträdet i Genève.

Utsikterna små att få Tyskland med i Folkförbundet. Rådet har dryftat tre förslag till uppgörelse, huruvida icke Tyskland ville gå med på skapandet av tre tillfälliga rådsplatser, men alla bemödanden ha hittills varit fåfänga. Tyskland vill icke ge sitt bifall till upprättandet av en rådsplats för Polen, varför Tysklands inträde i Folkförbundet ännu icke kunnat beslutas.

Finlands nya isbrytare Jääkarhu. Finland har nyligen fått en förstklassig isbrytare Jääkarhu, som t. o. m. kan jämföras med Jermak. Den har under sin första kampanj gjort gott arbete med

att vid Utö utföra därliggande ångare. Till Hangö har den inhämtat Poseidon, som förgäves försökt inlöpa till Reval, men sett sig tvungen att återvända. Vid Utö och Hangö är det nu isfritt. Jääkarhu ligger förtöjd i Hangö.

Föreningen Brage i Finland skall nästa söndag fira sitt tjuguarjubileum. Dagen blir en märkesdag i den svenska odlingens historia i Finland, ty den insats föreningen gjort i arbetet för denna odling kan knappast över-skattas.

Lantbruket.

Några saker att tänka på just nu.

1 Nu före vårarbetena bör väl planläggas för växtodlingen och åkers användning detta år. Konstgödning och behövt utsäde bör i tid beställas.

2 Tänk på att för ekonomisk husdjusskötsel och ökad mjölkproduktion behöves rotfrukter och äggviterikt kraftfoder. En större och välskött roväker samt ett stycke blandsäd med stor del pelusker, vicker eller ärter i bör beredas plats för. Sådan blandsäd (krossäd eller malen) jämte rovor kan ge mycket mjölk även utan större mängder oljekoka.

3 Stallgödsel till rovor (de måste ha sådan!) och till andra växter, som möjligen kan få sådan, ävensom till längre bort belägen trädesåker kan utföras på vintern eller före vårarbetena men bör läggas i stora högar, som väl packas och, så snart snön smälter undan, övertäckas med något jord. — Ävenså skulle väglagningsmaterial framköras före våren till respektive vägstycken. Under vår och sommar finnes ändå tillräckligt med arbeten av sådan art, som icke kunna göras på vintern. Därför borde alltid i möjligaste mån under vintern undångöras sådana arbeten, som då kunna ske. Hästarna kunna därigenom även bättre utnyttjas utan att överansträngas.

4 Se till och ventiler, genom skyffling eller kastning, upplagrad utsädespannmål. — Tag själv reda på grobarheten genom att lägga t. ex. 100 sädeskärnor (av var sort) till groning antingen i låda eller kruka med jord eller

mellan läskpapper på en liten tallrik. Vid sista metoden övertäckes med en tallrik men så, att luft kan komma in, och hålles läskpapperen fuktiga med vatten. Grodda kärnor räknas efter 10 — 12 dagar.

Ventilera även i potatiskällaren och se till potatis- eller rotfruktsstackar! Där kan vara för varmt, så att jord behöver avtagas upp till. Sök utbyta gammal potatis mot ny bättre sättpotatis!

Se till och reparera jordbruksredskap, maskiner och vagnar i tid! När de skola användas får ej tiden försummas med reparationer.

E. Adalberth.

Red. meddelande: Agonom Emil Adalberth har lovat att under rubriken "Landbruket" i mån av tid återkomma med kortare råd eller inlägg. Frågor besvaras även så långt detta kan ske. Detta få vi här meddela våra läsare. — Vi samtycka gärna.

St. Mikaelssamlingen.

Fred d. 19. 3.

Passionspredikan kl. 7. 30 (skolsalen).

5. sönd. i Fastan

Högmässa kl. 10,30 (kyrkan).

Söndagsskola kl. 12 (båda avdelningarna).

Erik Petzäll.

Penningkurser

Revals börs, 15 mars 1926

1 dollar	—	372	375
1 pund	—	1.809	1.824
100 rentmark	—	8.850	8.975
100 Fmk.	—	937	947
100 sv. kr.	—	9.975	10.075
100 dan. kr.	—	9.750	9.950
100 nor. kr.	—	8.100	8.300
100 latt.	—	7.150	7.250

Marknadspris i Reval.

Vetemjöl pr pud	Mk.	730—	930
Rågmjöl " "	"	250—	265
Rysk havre " "	"		265
Socker " "	"	685—	695
Exportsmör " "	"	4.600—	4.720
Kött (nötkreatur) " "	"	880—	1.280
Fläsk, prima " "	"	1.800—	1.920
Sill " tunna	"	6.600—	6.800
Ägg " par	"	25—	26
1 famn björkved, 18 tum (0,45 m.) lång			1.900—1.950
Lin pr pud	Mk.	1.850—	1.900

HANSA

STOCKHOLM

Eget kapital

Kr. 6.000.000

FÖRSÄKRINGSRÖRELSE

Avdelningskontor i REVAL:

S. Karja tän. 9.

Från Birkas

försäljes ett parti Höstvet, riartorkat, lämpligt till utsäde. Sort: Thule II (Svalöfs, Sverige), härdigt, rikt givande. Hänv. till agr. E. Adalberth, Birkas, Hapsal.

Yorkshire-fargalt

renrasig (från Taebla svinstam) står till betäckning vid Birkas. Avgift 250 M. — Obs: För ej suggan för tidigt till galt. Brunsten varar vanl. 3 dagar — Birkas mars 1926.

Vinterfest

hålles på Birkas torsdagen den 25 mars kl. 12.

Sång, föredrag, kaffeserverier, m.m. Alla välkomna!

ELEKTRISKA MASKINER, TRANSFORMATORER OCH APPARATER

A S E A

VÄSTERÅS

Använd alltid Svenska Lås och Skruvar från A.-B. Prioverken, Norrköping.

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningslokal
Tel. 771-08 Grevturegatan 13 (Hörnbutiken)
NOR: 19203

Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Bikt urval av Vadstenaspetsar. Motiv och Kragar. Beställningar å linneutstyrlar. Order till landsorten expedieras omgående.

Bland rostet kaffe intager
SVEABLANDNING
främsta platsen. Partiförsäljare:
ENGWALL HELLBERG Aktieföretag. Gefle.

SVENSK FEST

hålles i nya Sjömanshemmet, Nya Hamngatan 11,
söndagen den 21 mars kl. 7 e. m.

- 1) Solosång av rektor P. Söderbäck.
- 2) Pianonummer.
- 3) Emmi och Emma.
Lustspel i en akt på Helsingespråk av Per Åke
Laurén.
- 4) Folkdans.

Biljetter à 100 och 150 mark erhållas på Riddar-
gat. 3 alla dagar kl. 10—3.

RYLANDER & RUDOLPHS

FABRIKS A.-B.

Henriksdal, Sverige

Tel.-adr. „Rudolfs“. Rt. 440 & 14440

Tillverka telefonkol och dynamorborstar, lämp-
liga för alla i marknaden förekommande
apparater och maskiner. — Begär offert!

Falkenberg

Använd

Extra vetemjölet

„ÖRNEN“

Den, som är förständig att ej låta sig dånas
av allt utländskt köper alltid svenska varor. En
gammal välkänd firma lämnar alltid köparen
bästa garanti att vid inköp erhålla största valuta
för sina penningar.

Våra tillverkninngar:

SALUBRIN

SPRITÄTTIKA

AROMA ÄTTIKSPRIT

Eau de Cologne:

Extrait Double CARITA

Extrait Quadruple DELILA

Hårvatten: Lotion GAMBO

Lavendelvatten: Extrait Triple GARITA äro
var i sitt slag marknadens yppersta och därtill
billigaste fabrikater. Därför garanterar

A.-B. P. HÅKANSSON, ESLÖV.

Trafikaktiebolaget MÄLAREN-HJÄLMAREN

TELEFONER: för passageraretrafiken 56-28, Norr 12-57, för godstrafiken Norr 12-99

Reguljära linjer: Stockholm — Köping — Kungsör — Arboga — Örebro
Stockholm — Strängnäs — Västerås — Enköping
Stockholm — Drottningholm — Sigtuna — Skokloster
Stockholm — Öarna Ekerö, Björko, Adelsö och Svartsjölandet.

ANGÅENDE AVGÅNGSTIDERNA: SE DAGSPRESSEN

Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportatitklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

MILITAR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3 A

STOCKHOLM

Norrmalmstorg

M. DUBOIS, UPPSALA

BAGERI- OCH KONDITORI A.-B.

rekommenderas

Telefoner: Konditoriet 1523 - Bageriet 2780 - Kontoret 9

Olof Almér

Tel. 531 Kristianstad Tel. 163
Välsorterat Fin- o. Grovbageri

HOTELL
EXCELSIOR
Birgerjarlgatan 35, Stockholm
(K. F. U. Mis hus)

Rikstelefon o. telegramadress: EXCELSIOR
Stockholmstelefon 98 27.

HA KONBOLAGETS LUXUS-KAFFE

högsta kvalitet av utsökt råvara — Rekommenderat av alla

EGONLINEN

uppehåller regelbunden trafik Göte-
borg med alla mellanliggande svenska
hamnar till

Karlskrona—Danzig—Libau—
Riga—Reval—Hälsingfors.

Större och mindre
Skogsparker på rot
såväl som
sågtimmer

köpes kontant av Säfveåns A. B.
Göteborg

GÖTEBORG
K Ö P

OLOF ASKLUNDS

BRÖD.

Det är bäst.

Järnvägsrestauranten, Malmö
i nya hemtrevliga lokaler med ingång
från Skeppsbron

Fullständig restaurantrörelse.
Smörgåsbuffé - Konditoriavdelning

INGEN VET VAR
haren har sin gång,
men en var vet, att
PIX-PASTILLER
finnas överallt. Säljes i askar à 25 och 50 öre.
Ensamtilverkare:
PIX Aktiebolag, Gävle

MÉRIT

SVENSK TILLVERKNING
PRISBILLIG, DRIFTSÄKER

BÅT MOTOR

med fotogendrift

Levereras med blåsamps-
eller magnettändning

AKTIEBOLAGET

FREDR. WAGNER

STOCKHOLM

VASAG. 48.